

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

03 iunie 2014

mun.Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte - Nicolae Gordilă,

Judecători - Elena Covalenco, Liliana Catan, Ion Guzun, Iurie Bejenaru,

a judecat în ședință publică recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivel Curții de Apel Chișinău, Sergiu Ciobanu, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 octombrie 2013 în cauza penală în privința lui

Parapir Eugenia Ilie, născută la 03 aprilie 1961 în s.Vîprova, r-nul Orhei și domiciliată în s.Buda, r-nul Călărași.

Termenul examinării cauzei:

1. 01.08.2011 - 22.02.2012 - prima instanță,
2. 20.12.2012 - 14.03.2013 și 23.07.2013 - 08.10.2013
- instanța de apel,
3. 21.05.2013 - 09.07.2013 și 21.01.2014 - 03.06.2014
- instanța de recurs.

Procedura de citare legal îndeplinită.

S-au prezentat:

Procurorul D.Graur, care a susținut recursul, solicitând admiterea lui în sensul declarat.

Apărătorul T.Rotaru în numele inculpatei E.Parapir și inculpata, care au solicitat respingerea recursului declarat de procuror, ca fiind neîntemeiat.

Colegiul penal lărgit asupra recursului,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Călărași din 22 februarie 2012, Parapir Eugenia a fost condamnată în baza art.145 alin.(2) lit.j) Cod penal la 12 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

2. Potrivit sentinței s-a constatat că Parapir Eugenia, la 29 spre 30 mai 2011, aflându-se la domiciliul său din s.Buda, r-nul Călărași, între orele 23.00-01.00, când a venit în ospeție la ea consăteanul Calin Vasile, care era în stare de ebrietate alcoolică, în urma conflictului iscat dintre cei doi, pe motiv că dînsa i-a refuza ultimului să intre în casă, acesta amenințînd-o cu aplicarea forței fizice și intenționînd să deschidă ușa, a ridicat cîrligul interior al ușii de la intrare cu ajutorul unei bucăți de fier, după care a încercat să intre în casă. Lui Parapir Eugenia, fiindu-i frică de comportamentul agresiv al lui Calin Vasile și dorind să-l împiedice pe ultimul să intre în casă, a luat toporul pe care îl păstra în odaie, sub pat, cu care i-a aplicat lui Calin Vasile, care încerca să intre în casă, circa 6-7 lovituri cu tăișul toporului în cap cauzîndu-i, conform raportului de expertiză medico-legală nr.48 din 21.06.2011, vătămări corporale grave, în urma cărora victima a decedat pe loc.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către inculpată, care a solicitat repunerea în termen a apelului, casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care să-i fie stabilită o pedeapsă mai blîndă cu aplicarea art.79 Cod penal, invocînd că recunoaște comiterea infracțiunii pentru care urmează să fie condamnată, însă nu este de acord cu pedeapsa aplicată, ca fiind una prea aspră, deoarece la stabilirea pedepsei nu s-a ținut cont de faptul că în cauză există circumstanțe atenuante, care nu au fost luate în considerație la stabilirea pedepsei și anume, că dînsa pentru prima dată a comis o infracțiune, căința sinceră

de cele comise, contribuirea activă la descoperirea infracțiunii, extrasul eliberat de Instituția Medico-Sanitară Pîrjolteni din 01.09.2012, prin care dînsa a fost diagnosticată ca persoană ce suferă de epilepsie, cu modificări moderate de personalitate și intelect, în rezultatul traumei cerebrale, de raportul de expertiză psihiatrică legală staționară cu nr.58 sn-2011 din 04.07.2011, prin care dînsa a fost diagnosticată ca persoană ce acționează în condiții cu discernământ redus, avînd capacitatea de prevedere și prognozare a acțiunilor sale limitate, incomplete și care sub incidența art.23 Cod penal, de expertiza psihiatrică legală suplimentară din 24.10.2011 și raportul nr.11sn-2011.

La fel, recurenta a invocat că, instanța nu a examinat circumstanțele cauzei sub toate aspectele, astfel că nu a luat în vedere comportamentul victimei, care de fapt a fost inițiatorul și provocatorul infracțiunii și de starea de fapt a victimei pînă la împlinirea tragediei.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 februarie 2013, a fost admis apelul inculpatei, casată parțial sentința în partea stabilirii pedepsei, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărîre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Parapir Eugenia, recunoscută vinovată în baza art.145 alin.(2) lit.j) Cod penal, cu aplicarea art.79 Cod penal, i-a fost stabilită pedeapsa de 8 ani închisoare, cu executarea ei în penitenciar de tip închis, pentru femei. În rest, sentința a fost menținută.

4.1. Pentru pronunțarea hotărîrii date instanța de apel a conchis că, apelul inculpatei urmează a fi considerat depus în termen, luîndu-se în considerație că inculpata a contestat sentința doar în partea stabilirii pedepsei, fără a face referire la încadrarea juridică, astfel că reieșind din totalitatea de probe analizate în ansamblu, instanța a conchis că prima instanță just a ajuns la concluzia că vina inculpatei în săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art.145 alin.(2) lit.j) Cod penal este dovedită pe deplin prin declarațiile succesului victimei, M.Balan, a martorilor V.Parapir, M.Batîr, Z.Parapir, N.Iurcu, I.Trocin, a specialistului S.Moroșanu-Buga, precum și probele scrise.

Referitor la pedeapsa stabilită de prima instanță lui E.Parapir, instanța de apel a conchis că aceasta nu a ținut seama de toate circumstanțele reale și personale privind individualizarea pedepsei, prevăzute de art.75-77 Cod penal, de caracterul prejudiciabil al infracțiunii, de circumstanțele atenuante, și anume că inculpata pentru prima dată a săvîrșit o infracțiune excepțional de gravă, a contribuit activ la descoperirea infracțiunii, se caracterizează pozitiv la locul de trai, este persoană ce suferă de dizabilitate accentuată, din cauza maladiilor psihice, iar careva circumstanțe care agravează răspunderea nu s-au constatat. Prin urmare, instanța de apel, luînd în considerație totalitatea de circumstanțe excepționale ale cauzei, faptul că inculpata a fost diagnosticată cu tulburare organică de personalitate, cazînd sub dispoziția art.23 Cod penal, a ajuns la concluzia de a-i aplica o pedeapsă sub formă de închisoare sub limita minimă prevăzută de sancțiunea normei penale de care a fost recunoscută vinovată, considerînd că această pedeapsă este una echitabilă în raport cu circumstanțele cauzei.

5. Împotriva hotărîrilor judecătorești a declarat recurs ordinar inculpata, care a solicitat casarea acestora, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărîri de achitare, pe motiv că dînsa neîntemeiat a fost recunoscută vinovată de comiterea faptei incriminate, că faptei săvîrșite i s-a dat o încadrare juridică greșită, instanțele de fond au dat o interpretare eronată probelor cauzei, și anume declarațiilor sale, ale martorilor, cît și probelor scrise, din care considerent au ajuns la concluzia că dînsa a acționat cu intenție de omor, dar nu s-a apărat de acțiunile ilegale ale victimei, care aflîndu-se în stare de ebrietate alcoolică și fiind foarte agresiv a amenințat-o cu moartea, iar cu bara de fier a spart sticla de la geamurile din fața casei și a scos zăvorul de la ușă, de unde rezultă că dînsa s-a aflat în acel moment în satre de afect și nu-și dădea seama de acțiunile sale, fiindcă a încercat să se apere de acțiunile victimei.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 09 iulie 2013, a fost admis recursul ordinar declarat de inculpată, casată decizia instanței de apel și dispusă rejudecarea cauzei de către aceiași instanță, pe motiv că instanța de apel, nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel, și anume prin prisma reîncadrării juridice a

faptei, astfel au fost neglijate o parte de argumente și probe prezentate de inculpată, hotărîrea nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, ceea ce contravine prevederilor art.414 și 417 Cod de procedură penală.

7. Rejudecînd apelul, prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 octombrie 2013, a fost admis apelul inculpatei, casată sentința și pronunțată o nouă hotărîre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Parapir Eugenia a fost achitată de sub învinuirea de săvîrșire a infracțiunii prevăzute de art.145 alin.(2) lit.j) Cod penal, pe motiv că există o cauză care înlătură caracterul penal al faptei, prevăzută de art.36 Cod penal - legitima apărare.

7.1. Pentru pronunțarea hotărîrii, instanța de apel a constatat că Parapir Eugenia, la 29 spre 30 mai 2011, aflîndu-se la domiciliul său din s.Buda, r-nul Călărași, între orele 23.00-01.00, cînd a venit în oșpeție la ea consăteanul Calin Vasile, care era în stare de ebrietate alcoolică și avea un comportament agresiv, insultînd-o, dorind să intre în casa acesteia, dar fiindu-i refuzat, a luat o bucată de fier și, insultînd-o cu cuvinte necenzurate și amenințînd-o că dacă va intra în casă o va omorî, apoi a stricat sticlele de la geam și cu aceeași bucată de fier, intenționînd să deschidă ușa, a ridicat cîrligul interior al ușii de la intrare, după care a deschis ușa, încercînd să intre în casă, îndreptîndu-se cu aceeași bucată de fier către E.Parapir, amenințînd-o cu omor.

Astfel, Parapir Eugenia fiind în stare de legitimă apărare, fiindu-i frică de comportamentul agresiv a lui Calin Vasile, care o amenința că o va omorî și apărîndu-se, pentru a respinge atacul direct, imediat, material și real al ultimului, a luat toporul pe care îl păstra în odaie și l-a lovit cu tăișul acestuia în cap de cîteva ori, provocîndu-i vătămări corporale grave, periculoase pentru viață, în urma cărora Calin Vasile a decedat la fața locului, după care lăsînd toporul înfipt în capul victimei, a ieșit în drum pentru a anunța vecina despre cele întîmplate.

Instanța de apel a argumentat că, prin materialele cauzei, s-a constatat că infracțiunea nu a fost comisă cu intenție, ci inculpata a manifestat o reacție de apărare la atacul direct, real și iminent asupra sa din partea lui V.Calin, motiv pentru care s-a stabilit că dînsa s-a aflat în stare de legitimă apărare.

În motivarea soluției date instanța de apel a indicat că declarațiile succesorului victimei M.Balan, a martorilor N.Iurcu, Z.Parapir, V.Parapir, M.Batîr, a specialistului S.Moroșan-Buga, date în instanța de judecată nu indică direct la circumstanțele producerii conflictului dintre inculpată și victimă, însă din declarațiile acestora se confirmă faptul că victima pînă la producerea incidentului dat făcea abuz de alcool, se comporta neadecvat, anterior cazului dat a mai maltratată-o pe inculpată, ceea ce îl caracterizează din punct de vedere negativ și dă posibilitatea instanței de a concluziona ca adevărate împrejurările descrise de E.Parapir, care în scopul autoapărării, i-a aplicat cu tăișul toporului lovituri în cap, provocîndu-i vătămări corporale grave, în urma cărora victima a decedat pe loc, astfel că dînsa a acționat în stare de legitimă apărare, respingînd un atac direct, imediat, material și real, efectuat de către V.Calin, îndreptat împotriva sa și care a pus în pericol grav viața sau sănătatea sa, cît și drepturile sale, ceea ce înlătură caracterul penal al faptei.

8. Procurorul a contestat cu recurs ordinar decizia instanței de apel, prin care solicită casarea acesteia cu dispunerea rejudecării cauzei în apel, argumentînd că probelor administrate li s-a dat o apreciere greșită, concluzia se întemeiază doar pe declarațiile contradictorii ale inculpatei, din care nu reiese existența atacului asupra sa, mai multe probe administrate de partea acuzării au fost ignorate și cărora li s-a dat o interpretare eronată, și care, analizate în ansamblu, dimpotrivă demonstrează vinovăția inculpatei în comiterea infracțiunii incriminate; instanța de apel a dat apreciere greșită prevederilor art.36 Cod penal, deoarece versiunea că victima a vrut s-o atace pe inculpată cu un obiect metalic și a amenințat-o cu omor este susținută doar de inculpată, întru a-și îndreptăți acțiunile sale ilegale, pe cînd atît din declarațiile acesteia, cît și a martorilor audiați, victima, fiind în stare de ebrietate avansată, a fost dată afară din casă de către inculpată, iar obiectul cu care se

presupune că a fost amenințată, nu figurează în materialele cauzei; numărul mare de lovituri aplicate victimei cu toporul, nici într-un mod nu motivează acțiunile inculpatei, deoarece aceasta s-ar fi putut apăra împotriva presupusului atac în alt mod, care ar fi putut evita omorul victimei, astfel că în cazul dat inculpata nu a respins un atac direct, imediat, material și real îndreptat împotriva sa; instanța nu a respins probele acuzării care au fost puse la baza învinuirii, astfel că neîntemeiat a dispus achitarea inculpatei, pe motivul existenței uneia din cauzele care înlătură caracterul penal al faptei - legitima apărare.

La fel, recurentul mai face referire în recurs și la faptul că după doar o săptămână de la achitarea inculpatei de sub învinuirea incriminată, fiind eliberată din detenție, întorcându-se la domiciliu, dînsa a comis omorul altei persoane, ceea ce dovedește că aceasta este o persoană social periculoasă.

9. Judecînd recursul ordinar, în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că recursul urmează a fi admis din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art.414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecînd apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond.

Verificarea probelor constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, administrarea de noi probe și verificarea sursei din care provin în scopul constatării circumstanțelor care au importanță pentru aflarea adevărului în cauză.

Avînd în vedere aceste prevederi legale, Colegiul penal conchide că instanța de apel nu s-a conformat acestora la judecarea apelului, nu a apreciat fiecare probă separat adusă de procuror în susținerea învinuirii și nu s-a expus în mod convingător de ce respinge probele adunate pe parcursul urmăririi penale, pe baza cărora procurorul a pus-o pe Parapir Eugenia sub învinuirea prevăzută de art.145 alin.(2) lit.j) Cod penal.

Colegiul penal, la acest capitol remarcă că, conform art.93 Cod de procedură penală, probele sînt elemente de fapt dobîndite în modul stabilit de prezentul Cod, care servesc la constatarea existenței infracțiunii, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăției, precum și la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei.

Potrivit alin.(2) al acestei norme, ca probe sînt considerate declarațiile bănuțului, învinuitului, inculpatului, ale părții vătămate și a martorilor, raportul de expertiză, corpurile delictive, obținute în conformitate cu prevederile legii.

Din materialele dosarului reiese că, în confirmarea învinuirii, procurorul ca probă a adus declarațiile inculpatei E.Parapir, date în cadrul urmăririi penale, cît și în cadrul cercetării judecătorești, care și-a recunoscut vina pentru fapta comisă, a succesului victimei M.Balan, a martorilor N.Iurcu, V.Parapir, Z.Parapir, M.Batîr, I.Trocin, a specialistului S.Moroșanu-Buga, raportul de expertiză medico-legală a victimei, rapoartele de expertiză psihiatrică legală staționară și suplimentară din 04.07.2011 și 24.10.2011, asupra cărora instanța de apel a decis că acestea nu fac dovada vinovăției lui E.Parapir de săvîrșirea infracțiunii imputate ei, concluzionînd a fost în stare de legitimă apărare respingînd un atac direct, imediat material îndreptat împotriva sa.

Colegiul reține că, conform art.101 Cod de procedură penală, sub aprecierea probelor se are în vedere că fiecare probă are o anumită importanță, justificată prin informațiile pe care le oferă în aflarea adevărului.

După cum rezultă din procesul-verbal al ședinței instanței de apel, în ședință s-au dat citire probelor din dosar - declarațiilor inculpatei, a succesului victimei, a martorilor a specialistului, concluziilor expertizei medico-legale psihiatrice, procesului-verbal de cercetare la fața locului, rapoartelor de expertiză. Ca probe ale cauzei acestea cuprind informații, care procurorul le-a prezentat instanței în sprijinul învinuirii sub care a fost pusă E.Parapir – omorul intenționat al victimei cu o deosebită cruzime.

Lecturînd textul deciziei adoptate, Colegiul constată că modalitatea de motivare a solu iei denotă că instanța de apel nu a apreciat la justa valoare probele menționate în ansamblu, din punct de vedere al coroborării lor, expun ndu-se precum că nu dovedesc vinov a ia inculpatei E.Parapir, pe c nd, după cum sus ine procurorul, acestea în coroborare una cu alta confirmă vinov a ia inculpatei în s v r irea infracțiunii incriminate.

La fel, Colegiul penal reține că, ajung nd la concluzia de achitare a inculpatei, pe motiv că aceasta a ac ionat în limitele legitimei apărări, instanța nu a descris  i motivat temeiurile pentru legitima apărare în raport cu fiecare criteriu specific legitimei apărări în sensul art.36 alin.(2) Cod penal, nu a adus motive întemeiate pentru a- i fundamenta solu ia, precum că inculpata a ac ionat fa a de victimă în stare de legitimă apărare, deoarece, lectur nd textul deciziei, aceasta s-a limitat la ni te presupuneri, precum că victima era agresivă, a amenin at-o pe inculpată că o omoară, că s-a îndreptat spre ea cu obiectul de fier cu care a deschis u a, fără a face trimitere la careva probe ce ar confirma circumstanțele date.

Instanța de apel nu a indicat prin care probe concrete se confirmă faptul că inculpata a s v r it fapta pentru a respinge un atac direct, imediat  i real, îndreptat împotriva sa, nu a verificat dacă cauzarea de leziuni corporale victimei  i vătămările corporale cauzate acestuia, sînt într-un raport echitabil cu acțiunile lui  i dacă după aplicarea de către inculpată a primei lovituri cu lama toporului în cap, re in nd faptul că victima se afla  i în stare avansată de ebrietate, mai crea acesta un risc real asupra vie ii sau s n t a ii inculpatei  i mai era necesitatea de a-i mai aplica încă un a a număr mare de lovituri acestuia.

Instanța pripit a concluzionat că victima a amenin at-o pe inculpată cu omorul prin aplicarea unei buc  i de fier, fără a da apreciere procesului-verbal de cercetare la fa a locului, din care nu rezultă că victima ar fi avut în m na acest obiect  i nici l ng  cadavru acesta nu a fost depistat,  i nici nu a fost ridicat  i anexat la dosar în calitate de corp delict, dar dimpotrivă, obiect special adaptat pentru cauzarea de vătămări corporale (topor) avea doar inculpata, astfel, instanța nu a luat în considera ie suprema ia acesteia fa a de victimă în sensul posibilit ii aplicării unor lovituri cu efect imediat de vătămare corporală gravă.

Nu a dat apreciere instanța nici raportului de expertiză medico-legală nr.48 din 21.06.2011, potrivit căruia *asupra corpului cet.V.Calin au fost aplicate nu mai pu in de 6-7 lovituri cu tai ul toporului în cap*, adică în regiunea extrem de vitală a corpului omenesc, vătămări apreciate ca grave, incompatibile cu via a, victima nemaiput nd opune rezisten a activă, afl ndu-se  i în stare avansată de ebrietate, fapt ce face pripită concluzia instanței privind starea de "legitima apărare".

Astfel, instanța de apel, după cum indică  i procurorul în recurs, a lăsat fără apreciere probele prezentate de acuzare în confirmarea vinov a iei inculpatei în s v r irea infracțiunii incriminate,  i anume declarațiile inculpatei date la urmărirea penală, raportul de expertiză medico-legală sus-men ionat, c t  i rapoartele de expertiză psihiatrică nr.58 din 04.07.2011  i suplimentară din 24.10.2011, din care rezultă că inculpata a declarat că *...victima a venit la d nsa acasă  i a deschis for at u a, ea a luat toporul  i l-a lovit în regiunea capului, prima lovitură a fost puternică...* totodată s-a tras concluzia că *inculpata de maladii psihice nu suferă, dar la data comiterii faptei a ac ionat în condi ii de descern m nt redus, av nd capacitata de prevedere  i prognozare a acțiunilor sale limitată, incompletă, însă nu necesită tratament prin constr ngere în spitalul de psihiatrie  i poate fi audiată  i purta răspundere penală*,  i nu  i-a motivat solu ia privind respingerea acestor probe.

Prin urmare, solu ia de achitare a inculpatei s-a adoptat fără ca instanța de apel să se pronun e asupra tuturor probelor  i documentelor cauzei, în care s-au fixat declarațiile inculpatei din perioada urmăririi penale, declara ii care se racord  cu un  ir de alte împrejurări ale cauzei deja menționate în prezenta decizie, la care a făcut referire partea acuzării, în confirmarea vinov a iei inculpatei.

Pe l ng  aceasta, Colegiul aten ioneaz  că potrivit încheierii din 24.09.2013, pentru examinarea cauzei a fost format completul compus din judecătorii X.Ulianovschi, T.Micu  i

Iu.Iordan, iar cauza a fost examinată de judecătorii X.Ulianovschi, T.Micu și V.Gurin în lipsa careva încheieri de modificare a completului s-au a cererii de abținere de la judecarea cauzei.

Astfel, reieșind din cele menționate, instanța de apel nu a acordat deplină eficiență prevederilor art.414 alin.(2) și 417 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală, ceea ce echivalează cu erori judiciare, ce s-au soldat cu o hotărîre nemotivată.

Avînd în vedere că erorile de drept invocate nu pot fi corectate de către instanța de recurs, decizia instanței de apel în cauza dată urmează a fi casată, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel.

În cadrul rejudecării cauzei, instanța de apel, urmează să țină seama de motivele indicate în prezenta decizie, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art.414 Cod de procedură penală, să verifice minuțios legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate și să adopte o hotărîre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală.

10. În conformitate cu prevederile art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Sergiu Ciobanu, casează decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 octombrie 2013, în cauza penală în privința lui Parapir Eugenia și dispune rejudecarea cauzei în ordine de apel în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă, pronunțată în ședință publică la 15 iulie 2014.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Liliana Catan

Ion Guzun

Iurie Bejenaru